

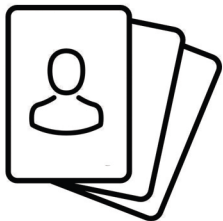
АНТИКОРУПЦІЙНА МАФІЯ

МІСТО ПРОТИ КОРУПЦІЇ

ПРАВИЛА ГРИ

КОРОТКО ПРО ГРУ

Правила гри досить прості. Ігровий процес складається з двох основних частин – дня й ночі. Усі учасники гри – жителі міста N. Вони діляться на порядних громадян і безпринципних корупціонерів. Головна мета гри: для жителів міста – виявити й кинути за ґрати корупціонерів; для корупціонерів – украсти весь бюджет міста або змусити жителів міста кинути до в'язниці один одного за підозрою в корупції.

Інтрига гри полягає в тому, що корупціонери ретельно приховують свої справжні обличчя від порядних громадян. Удень корупціонери намагаються нічим не відрізнятись від громадян, ґрунтовно аргументують та переконують, що є затятими борцями з корупцією, котрі прагнуть зберегти бюджет міста та кинути за ґрати «справжніх корупціонерів». На зборах вони намагаються переконати всіх у своїй непричетності до злочинного розкрадання бюджету, за правилами гри вони беруть участь у обговореннях і голосуваннях нарівні з порядними громадянами. Однак, коли настає ніч, корупціонери розкрадають загальний бюджет по власних кишенях. Очолює їх Олігарх/иня.

Щоночі місто втрачає стільки одиниць бюджету, скільки корупціонерів завелось в громаді. Зранку порядні громадяни збираються на раду, де дізнаються про сумну подію й намагаються виявити гравців-корупціонерів, щоб потім кинути їх за ґрати.

Боротися зі злочинністю мешканцям допомагає Детектив/ка. Ще в грі є такі ролі: Суддя, що вночі обирає, кого позбавити права голосу та виступу на наступному денному колі; Мер/ка, що має можливість контролювати місцевий бюджет через портал E-Data; Активіст/ка, що на власний розсуд може порадити Детективу/ці, кого з гравців перевірити.

Обговорення закінчується голосуванням. Учасниця/к, що набрала/в найбільшу кількість голосів, визнається винним/ою у корупційних діях, сідає за ґрати й вибуває з гри. Порядним громадянам важливо не помилитися й визнати винним/ою під час голосування саме злочинницю/нца, інакше місто дуже швидко програє.

Після першого кола гри знову настає ніч, хід переходить до корупціонерів, які починають розкрадати бюджет міста. Удень громадяни знов обирають, кого визнати винним у корупційних діях.

Гра закінчується перемогою порядних громадян (якщо їм вдалося кинути за ґрати всіх корупціонерів і бюджет більше не розкрадається) або перемогою корупціонерів (якщо гравців-громадян стає менше, ніж гравців-корупціонерів або якщо розкрадений увесь бюджет).

КІЛЬКІСТЬ УЧАСНИКІВ

Рекомендована кількість гравців від 9 до 15 осіб. Якщо число учасників буде менше дев'яти, то гра швидко закінчиться і перестане бути цікавою. Якщо ж в грі бере участь більше ніж 15 осіб, то управління нею ускладнюється через велику кількість обговорень.

Вважається, що оптимальна кількість гравців 12 осіб. Оптимальний розподіл ролей: Олігарх/иня та 2 корупціонери, 3 представника міської влади (Мер/ка, Суддя та Детектив/ка), Активіст/ка та 5 добропорядних громадян.

КАРТКИ БЮДЖЕТУ

Кількість карток у грі залежить від кількості гравців, бюджет формується з податків гравців за столом. Перед початком гри бюджет міста дорівнює кількості гравців за столом. Звертаємо вашу увагу, що тільки ведуча/ий знає, яка кількість бюджетних карток у казначействі, та протягом гри не озвучує динаміку

дерибану бюджету (радімо дотримуватися цього принципу, щоб залишити інтригу гри, адже тоді громадяни до останньої хвилини гри не знають, яка кількість корупціонерів за столом. Цю інформацію від ведучої/ого може отримати тільки Мер/ка (не більше ніж три рази в ході гри).

РОЗПОДІЛ ІГРОВИХ РОЛЕЙ

Ігрові ролі розподіляються за допомогою спеціальних карт. Перед початком гри складається колода, кількість карт у якій дорівнює кількості гравців.

Гравці займають свої місця за столом у довільному порядку. Ведуча/ий ретельно перемішує колоду й роздає кожному/ій по одній карті. Роздача проводиться так, щоб гравці не могли бачити карт один одного.

На карті вказані ролі: Олігарх/Олігархия, Корупціонер/Корупціонерка, Громадянин/Громадянка, Детектив/Детективка, Суддя, Мер/Мерка, Активіст/Активістка.

ІГРОВІ РОЛІ

Корупціонери - грають проти порядних громадян. Уночі корупціонери дерибанять бюджет, а вдень на зборах намагаються вивести з гри громадян, звинувачуючи їх у зв'язках з корупціонерами.

Олігарх/Олігархия - очолює корупціонерів та має екстраможливості. Уночі шукає Детектива/ку, отримуючи від ведучої/го за допомогою умовних знаків достовірну інформацію про те, хто з гравців є Детективом/кою.

Порядні громадяни - основні персонажі гри. Шляхом логічних висновків та інтуїції борються проти корупціонерів і намагаються кинути їх за ґрати, доки вони не розкрали весь бюджет міста.

Активіст/Активістка - вишукує корупціонерів за столом. Може передати вночі через ведучу/ого скаргу до Детектива/ки НАБУ на когось із гравців, таким чином рекомендує Детективу/ці перевірити тих чи інших гравців.

Детектив/Детективка – полює на корупціонерів. Він/вона прокидається вночі і отримує від ведучої/го інформацію щодо осіб, яких радить перевірити Активіст/ка. Детектив/ка вирішує, перевіряти чи рекомендованих Активістом/кою гравців, чи когось іншого, на власний розсуд. За допомогою умовних знаків ведуча/ий надає достовірну інформацію про те, чи належать до корупціонерів перевірені гравці.

Мер/Мерка – може перевірити залишки бюджетних коштів через портал E-Data. Не більше ніж три рази за гру може запитати вночі у ведучої/го, скільки карток бюджету лишилося на казначейських рахунках міста.

Суддя - прокидається вночі та за допомогою умовних знаків називає ведучій/ому номер гравчині/ця, котрі будуть позбавлені права голосу на наступному денному колі. Позбавлення права голосу означає, що гравчиня/ець пропускає загальне обговорення та не має права голосувати за ув'язнення гравців. Якщо таких гравців висунули на голосування, вони можуть виступити із захистом своєї персони, але голосувати все одно не можуть.

ВЕДУЧА/ИЙ

Ведучі мають бути неупередженими та не підтримувати жодну команду. У них є чіткий алгоритм проведення кожної ночі, який вони не мають права порушувати. Навіть якщо деякі ролі вже вибули з гри, ведуча/ий все одно кожну ніч оголошує пробудження та засинання кожної ролі, проводить усі необхідні дії в такому порядку:

1. Будить корупціонерів;
2. Підраховує дерибан бюджету;
3. Будить Мера/ку;
4. Будить Активіста/ку;
5. Будить Детектива/ку;
6. Будить Суддю;
7. Будить Олігарха/иню.

Якщо цих ролей вже немає, ведуча/ий оголошує пробудження та витримує відповідну паузу перед тим, як їх «приспати». Оголошувати треба в напрямку центру стола, жодним чином не видаючи розташування ролей, з якими вночі взаємодіє ведуча/ий.

Ведуча/ий має також чітко слідкувати за часом виступу гравців за відповідно до регламенту, перериваючи їх, якщо вийшов відведений термін. Саме ведуча/ий дає слово кожному з гравців за порядком. Гравці отримують попередження, якщо вони заговорили без запрошення до слова ведучою/им. Гравці можуть закінчити свою промову раніше за закінчення відведеного часу тільки словом «Дякую».

Якщо гравчиня/ець випадково сказала/в це слово у своїй промові, ведуча/ий зупиняє його. Якщо вони й далі продовжують говорити, ведуча/ий виписує їм попередження. Якщо гравчиня/ець під час голосування поставила/в руку, а потім її забрала/в або рефлекторно відсмикнула/в від столу до закінчення підрахунку голосів, за це також виноситься попередження. Усі попередження фіксуються. Гравці, які мають три попередження, покидають гру автоматично, про що оголошує ведуча/ий.

ПОРЯДОК ГОЛОСУВАННЯ

Ведуча/ий оголошує всіх підозрюваних у порядку виставлення на голосування й у такому самому порядку проводить голосування за кожну кандидатуру. Перед початком голосування вона/він дає всім підозрюваним по черзі 30 секунд на свій захист. Початком

голосування є оголошення номера гравчині/ця. Коли всі підозрювані висловилися на свій захист, ведуча/ий по черзі оголошує: «Хто за те, щоб гру покинула/в гравчиня/ець № ...? Один, два, три!». Для того, щоб проголосувати за ту чи іншу кандидатуру, гравці мають поставити на стіл руку з піднятим великим пальцем вгору на рахунок «Три», після чого ведуча/ий оголошує: «Дякую».

Підрахувавши голоси, вона/він каже: «Прийнято», – та фіксує кількість голосів за гравчиню/ця. Голос приймається тільки тоді, коли рука правильним чином виставлена на стіл на рахунок «Три». Після того, як голосування буде закінчено, та/той гравчиня/ець, яка/ий набрала/в більшість голосів, вибуває з гри. Вони мають право на останнє слово тривалістю 15 секунд.

Кожна/ен гравчиня/ець має один голос протягом усього голосування, тобто може проголосувати лише проти однієї/ого гравчині/ця. Утримуватися при голосуванні заборонено. Голоси гравців, які не брали участі в голосуванні, віддаються останній/ньому за порядком голосування кандидатці/у.

Голоси гравців, які поставили руки із запізненням (доставлянням), не враховуються. До того моменту, поки ведуча/ий не порахує голоси й не скаже слово «Прийнято», гравчиня/ець не має права прибирати руку зі столу. Якщо ж гравчиня/ець прибере руку або рефлекторно відсмикне її від столу, вона/він отримає попередження. Голос у разі відриву руки при цьому зараховується. Також ведуча/ий на початку денного обговорення оголошує номер та ім'я гравчині/ця, яка/ий не зможе взяти участь в голосуванні (через нічний вирок Судді, якщо він був). Ця/ей гравчиня/ець не може виступити з промовою та не може проголосувати.

Якщо на голосування виставлено лише одну кандидатуру, гравчині/цю дається 30 секунд на свій захист, після чого ведуча/ий запитує: «Хто за те, щоб гравчиня/ець покинула/в гру?». Якщо більшість проголосувала за це, гравчиня/ець залишає гру.

Якщо на столі менше половини рук, гравчиня/ець лишається. Якщо голоси розділилися навпіл, гравчиня/ець залишається в грі.

У разі, якщо двоє чи більше гравчинь/ців набрали однакову кількість голосів, їм надається для повторного виступу по 30 секунд. Після цього проводиться додаткове голосування між ними. Якщо й у цьому випадку голоси розподіляються рівно, то Ведуча/ий ставить на голосування питання: «Хто за те, щоб обидва (трое і т.п.) гравці покинули гру?». Якщо за це проголосували більшість гравців, то всі гравці залишають гру і їм надається останнє слово. Якщо голоси розділилися порівну, то всі гравці залишаються в грі.

ХІД ГРИ

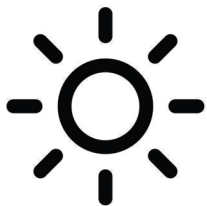
Перша ніч

На початку гри формується бюджет міста залежно від кількості гравців за столом (кожна/ен з гравців на початку гри сплачує податки в бюджет міста, які дорівнюють одній картці бюджету).

Бюджет передається в Казначейство (може бути якась закрыта скринька чи конверт) і тільки ведуча/ий знає, що лишається в бюджеті після кожної ночі. Коли бюджет сформований, жителі закривають очі.

Ведуча/ий роздає гравцям карти, по черзі торкаючись їх. Гравці по черзі відкривають очі, тягнуть карту та знайомляться зі своєю роллю на цю гру. Після того, як усі карти роздано, ведуча/ий розпочинає нічне знайомство. Усі й далі сидять із заплющеними очима, бажано, щоб лунала музика, яка приглушувала би звуки за столом. Спочатку ведуча/ий проголошує: «Корупціонери прокинулись і знайомляться». Після цих слів корупціонери відкривають очі та поглядами знайомляться один з одним. Гравчиня/ець, яка/ий витяг роль Олігарха/ині, жестами показує на себе. Корупціонери можуть уже під час знайомства визначати того, проти кого вони будуть голосувати під час денної наради. Щоб не викликати підозри в інших учасників і не повернути до себе їхньої уваги, перемовлятися й жестикулювати гравцям-корупціонерам слід вкрай обережно. Коли ведуча/ий оголошує: «Корупціонери познайомилися й заснули», ці гравці заплющують очі. Потім ведуча/ий будить Активіста/ку, Мера/ку, Суддю та Детектива/ку, щоб познайомитися з ними. Кожна/ен з них під час виклику своєї ролі піднімає руку, щоб ведуча/ий зафіксувала/в собі роль. Після фіксування всіх ролей за столом ведуча/ий оголошує: «У нашому місті настав день» і всі гравці одночасно розплющують очі.

Перший день

Спочатку слово надається ведучій/ому, що розказує про ситуацію в місті. Потім гравці по черзі протягом однієї хвилини представляються колегам. Вони називають своє ім'я в цій грі (будь-яке на свій смак, але зазвичай для жарту обирають імена відомих людей), можуть коротко розповісти

свою історію життя (наприклад, «Здрастуйте, мене звати Артем Ситник, я – директор НАБУ, мрію звільнити наше місто від корупціонерів»), а також висловити підозри щодо інших гравців.

Під час обговорення гравці можуть використовувати як правдиві, так і брехливі аргументи. Висловлювання можуть бути будь-якими. Наприклад, «Луценко всю ніч копошився», «Янукович занадто веселий, напевно він корупціонер, який добре надерибанився», «Зліва від мене вночі було чути якийсь рух», «Порошенко підморгнув Тимошенко, швидше за все, вони вночі про щось домовилися» і так далі. Гравці під час своєї хвилинної промови також можуть поставити на голосування будь-яких підозрілих для себе гравців.

Коли всі гравці за столом висловилися, ведуча/ий озвучує імена гравців, які виставлені на голосування (імена оголошуються та голосуються в порядку їх висунення), і усім підозрюваним надається останнє слово тривалістю 30 секунд. Часто воно відіграє вирішальну роль при голосуванні, адже гравці можуть

переконати у своїй невинуватості тих, хто сумнівається чи ще не визначилися. Потім проводиться голосування. Гравчиня/ець, яка/ий набрала/в найбільшу кількість голосів, визнається винними в корупції й залишає ігровий стіл. Вони за бажанням мають право на останнє слово (30 секунд). Потім ведуча/ий вимовляє фразу: «Настала ніч. Усі жителі міста заснули», – і всі гравці знову закривають очі.

Друга ніч і далі

Ведуча/ий говорить: «Корупціонери прокидаються й роблять свої чорні справи». Корупціонери на чолі з Олігархом/инею відкривають очі й ведуча/ий фіксує кількість корупціонерів та робить помітку – для кожної/го корупціонерки/ера за столом з Казначейства буде витягнуто по одній картці бюджету (тобто якщо за столом три корупціонери, бюджет уночі втратить три картки, якщо два корупціонери – дві картки тощо). Після цього ведуча/ий вимовляє: «Корупціонери зробили свої чорні справи й заснули». Усі корупціонери (в тому числі Олігарх/иня) закривають очі.

Далі в гру вступає Мер/ка. Ведуча/ий оголошує: «Мер прокидається й виходить, щоб перевірити цілісність бюджету». Мер/ка має право тричі за гру перевірити через портал E-Data залишки бюджетних коштів міста в Казначействі.

Якщо він/вона хоче використати в цю ніч своє право, то вона розплющує очі й ведуча/ий умовними жестами повідомляє Мера/ці, скільки карток бюджету наразі лишилося.

Якщо Мер/ка в цю ніч не хоче використати своє право, то він/вона не прокидається. Незалежно від цього ведуча/ий за кілька секунд оголошує: «Мер оглянув місто й заснув».

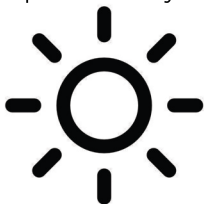
Потім ведуча/ий оголошує: «Активіст прокидається й готує заяву про злочин». Активіст/ка відкриває очі та показує ведучій/ому номер гравчині/ця, яких вважає за потрібне перевірити на предмет залучення до корупційних схем. Після цього ведуча/ий говорить: «Активіст звернувся до НАБУ й заснув». Активіст/ка закриває очі.

У гру вступає Детектив/ка. Ведуча/ий оголошує: «Детектив прокидається й розпочинає слідчі дії». Детектив/ка піднімає пов'язку, і ведуча/ий передає йому/їй заяву Активіста/ки (показує номер гравчині/ця, яку/ого Активіст/ка рекомендував/ла до перевірки). Детектив/ка для себе вирішує, чи дослухатися рекомендації Активіста/ки, чи перевірити інших на свій розсуд, і вказує ведучій/ому на гравчиню/ця, яку/ого підозрює в корупції. Ведуча/ий за допомогою умовних знаків дає відповідь, чи є ця/ей гравчиня/ець корупціонерами. Після цього ведуча/ий говорить: «Детектив провів розслідування й заснув». Детектив/ка закриває очі.

У гру вступає Суддя. Ведуча/ий оголошує: «Суддя прокидається й відкриває справу». Суддя відкриває очі й указує ведучій/ому на гравця/иню, якого/у хоче позбавити права голосувати під час денного обговорення. Суддя може на власний розсуд відмовитися від винесення вироку, якщо має сумніви у своєму рішенні (і дає знати ведучій/ому, що цієї ночі

виroku не буде й у наступному денному обговоренні всі гравці матимуть право голосу). Ведуча/ий фіксує це та говорить: «Суддя виніс вирок і заснув». Суддя закриває очі.

Останнім за командою ведучого/ої знову прокидається Олігарх/иня (адже ви пам'ятаєте, що він/вона ще прокидається на початку ночі разом з усіма корупціонерами). Ведуча/ий оголошує: «Олігарх прокидається й шукає ворогів». Олігарх/иня відкриває очі та вказує ведучій/чому на гравчиню/ця, у яких підозрює Детектива. Ведуча/ий за допомогою умовних знаків дає відповідь, чи є гравчиня/ець Детективом/кою. Після цього ведуча/ий говорить: «Олігарх знайшов ворогів і заснув». Олігарх/иня закриває очі.

Другий день і далі

Ведуча/ий оголошує: «Настав день. Усі жителі міста прокинулися». Усі гравці відкривають очі. Далі залежно від подій, що сталися вночі, слова ведучої/го можуть бути різними.

Ведуча/ий оголошує «Сьогодні вночі бюджет міста був роздерибанений» (не називаючи кількість втрат). Це означає, що за столом ще лишилися корупціонери й місто має починати нове коло обговорення та голосування. Також, якщо Суддя вночі виніс/есла вирок, ведуча/ий оголошує номер та ім'я гравчині/ця, що не зможуть узяти участь у обговоренні та голосуванні. Далі гра йде за тими самими правилами, що й у другий день. Різницею є тільки те, що у гравців з'являється багато нових аргументів для оголошення своїх підозр.

Наприклад, гравці можуть згадати, хто й кого звинувачували попередніми днями в корупції, хто за кого голосували, які проявляли емоції. Наступна ніч проходить за тими самими правилами, що й друга. Окремо наголошуємо для ведучої/го, що навіть коли якісь ролі вибули з гри, усе одно кожна ніч реалізується весь алгоритм (детальніше див. у розділі «Ведуча/ий»).

ЗАКІНЧЕННЯ ГРИ

Гра закінчується такими варіантами:

- Перемогою порядних громадян – якщо їм вдалося кинути за ґрати всіх корупціонерів і бюджет більше не розкрадається.
- Перемогою корупціонерів – якщо гравців-громадян стає менше, ніж гравців-корупціонерів, або якщо

останні розікрали весь бюджет.

За наявності однієї з цих ситуацій, ведуча/ий оголошує переможців. У кінці ведуча/ий розкриває ролі усіх гравців, а також підводить підсумки гри. Якщо виграли громадяни, ведуча/ий оголошує кількість бюджетних грошей, збережених у Казначействі. На збережений залишок гравці можуть отримати певні блага для свого міста – нові лікарні, парки, дороги тощо.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

#USAID
Взаємодія!

Видання гри стало можливим завдяки підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) в рамках проекту «Підтримка організацій-лідерів у протидії корупції в Україні «Взаємодія!». Окремі думки, висловлені у матеріалах, є відповідальністю Центру «ЕЙДОС» і не обов'язково відображають погляди Агентства USAID або Уряду США.